

Gravferdsbransjen som ressurs ved store ulykker og katastrofer

Direktør i Virke Gravferd Gunnar Hammersmark

27.03.2012

Gravferdsbransjen som ressurs ved store ulykker og katastrofer

Historisk tilbakeblikk

- "Tretten"-ulykken 1975
  - Togulykke 27 omkomne
- "Aleksander Kielland"-ulykken 1980
  - Boligplattform veltet 123 omkom
- "Caledonien-brannen" 1986
  - Hotellbrann i Kristiansand 14 omkom

Gravferdsbransjen som ressurs ved store ulykker og katastrofer

Historisk tilbakeblikk

- Vassdalen 1986
  - 16 soldater omkom i skredulykke
- "Scandinavian Star" 1990
  - Båtulykken i Skagerak 159 omkomne
- "Operafjellet"-ulykken på Svalbard 1996
  - Russisk fly styrtet 141 omkomne
- "Sleipner"-ulykken 1999
  - Båtulykke 16 omkomne

Gravferdsbransjen som ressurs ved store ulykker og katastrofer

Historisk tilbakeblikk

- "Åstad-ulykken" 2000
  - Togulykken i Østerdalen 19 omkom
- "Rocknes"- forliset 2004
  - Båtulykken i Vattlestraumen 18 omkom

Gravferdsbransjen som ressurs ved store ulykker og katastrofer

Historisk tilbakeblikk

- Tsunamien i 2004
  - Ca. 250 000 omkomne
    - Herav 84 norske

Gravferdsbransjen som ressurs ved store ulykker og katastrofer

Historisk tilbakeblikk

- Terrorangrepet i Norge 22.7.2011
  - 8 omkom i Regjeringskvartalet
  - 69 omkom på Utøya

BBC Mobile News Sport Weather Travel

Top News story »

Major blast rocks Norway capital
A major explosion hits close to the Oslo offices of Norway PM Jens Stoltenberg, injuring several people and reportedly killing at least one.

Bomb blast hits Norwegian PM's office
At least one person killed and several injured as building housing Jens Stoltenberg's office is rocked by massive blast.
Last Modified: 22 Jul 2011 13:58 GMT
Europe
Read More

Kraftig bombe har rystet Oslo
Av THOMAS FOGHT
Artiklen oppdateres
Europa: Norsk politi opplyser, at det centrale Oslo er ramt af en bombe, der bl.a. har forårsaget stor skade på statsministerens kontor og avisen VG. Flere personer meldes dræbt. Læs artikel

OSLO EXPLOSION: Result of Massive Vehicle Bomb,
Full Story | 7 Comments | Related: • Explosion Rocks Government Offices in Oslo

Gravferdsbransjen som ressurs ved store ulykker og katastrofer

Historisk tilbakeblikk

- Hva er felles for alle disse ulykkene?
  - Gravferdsbransjen har bistått i beredskapsarbeidet
    - Lokale begravelserbyråer i hele landet
    - Svært ulike arbeidsoppgaver
    - Levert utstyr , stilt med mannskap og biler
    - Gode tilbakemeldinger fra oppdragsgiverne (Politi/Kripos)

Virke Beredskap – ressurs og beredskapsplan

Historisk tilbakeblikk

- BFNs Beredskapsplan etablert i 1991 – Presentert på årsmøte i Molde
- Revidert i 2001
- Gjennomgått på nytt etter tsunamien i 2004
- Nytt tillegg i 2008: Den nordiske gravferdsbransjen som samfunnsressurs ved katastrofer m.m.
- BFNs Beredskapsplan = Virke Beredskap

Virke Beredskap – ressurs og beredskapsplan

Hva inneholder planen?

Inneholder:

1. Innledning
2. Formål
3. Begrepsavklaring – definisjoner
4. Myndighetenes planverk
5. Beredskapsteam for gravferdsbransjen
6. Informasjon – behov og håndtering
7. Økonomiske aspekter
8. Samordning
9. Eksempler på praktiske skjemaer
10. Hygieneforskrifter
11. Kjennetegn på død
12. Dødsformodningsregler
13. Lenker til nyttige lover og regler

Virke Beredskap – ressurs og beredskapsplan

Formål

- Primært skal den for gravferdsbransjen og det enkelte byrå gi en enkel veiledning om hvorledes man skal kunne håndtere en større ulykke eller katastrofe på en effektiv, men verdig måte for de døde. Planen omfatter også nyttig informasjon i forhold til myndigheter, presse og ikke minst, hvor man kan få støtte til å håndtere problemer som måtte oppstå.
- Sekundært skal den kunne tjene som et verktøy for det offentlige, både for at de skal kunne forstå hvilken ressurs gravferdsbransjen er både i forhold til håndtering av de døde, men også de pårørende. Dessuten, hvordan de mest praktisk kan inkludere gravferdsbyråene inn i sine egne beredskapsplaner, slik at begge parter har klare ansvarsroller og oppgavefordelinger. Den vil dessuten kunne være et nyttig instrument for alle berørte parter, til å etablere praktiske og kostnadseffektive løsninger.

Virke Beredskap – ressurs og beredskapsplan

Definisjoner

- **Katastrofe /stor ulykke**

- En katastrofe er en stor omveltning, ulykke eller ødeleggelse som medfører mange drepte og skadete mennesker der omfanget er større en det som det lokale hjelpeapparatet har normal kapasitet til å ta seg av. Vanligvis brukes begrepet der minst 15 personer har mistet livet.

- **Nasjonal katastrofe**

- Nasjonale katastrofer eller store ulykker på de respektive nordiske lands territorium eller tilliggende havområder (redningsinnsats på slike områder reguleres av bi-/multilaterale avtaler). De døde kan være nordiske, så vel som utenlandske statsborgere.

- **Internasjonal katastrofe**

- Internasjonale katastrofer eller store ulykker på fremmed territorium eller tilliggende havområder. De nordiske landene har ikke hovedansvar for redningsinnsatsen, med kan tilby bistand. Hovedfokus for vår del vil hovedsakelig være nordiske statsborgere. Etter omstendighetene kan det også, som solidarisk hjelpeinnsats, omfatte andre lands statsborgere på forespørsel fra for eksempel EU eller FN.

Virke Beredskap – ressurs og beredskapsplan

Myndighetenes Planverk

- Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB)
  - Vurdere risiko og trussel
  - Øke myndighetenes krisehåndteringsevne
  - Arrangere øvelser
- Sosial- og Helsedepartementet
  - Helse og sosial beredskapsplan
  - Beredskapsplan for pandemisk influensa
- Regionalt
  - Alle helseforetak skal ha egne planverk
- Lokalt
  - Alle politidistrikt skal ha egne planverk

Virke Beredskap – ressurs og beredskapsplan

Beredskapsteam

Teamet i dag består av 5 ressurspersoner fra bransjen

Teamet todelte rolle:

- Stå til byråenes disposisjon og kan rekvireres ved behov
  - Når det måtte ønskes, hvor lenge og settes til oppgaver som byrået har behov for i en katastrofesituasjon.
- Bistand til det offentlige
  - Til koordinering, støttefunksjon og informasjonskanal

Virke Beredskap – ressurs og beredskapsplan

Økonomi

- Kvalitetskontroll ved fakturering til det offentlige

Beredskapsteamet kan påta seg oppgaven med å kvalitetssikre bransjens egen fakturering til det offentlige. Dette som et ekstra kvalitetssikringstiltak for å forhindre unødvendige feil og/eller misforståelser.

Virke Beredskap – ressurs og beredskapsplan

Informasjon – behov og håndtering

- Behovet for hurtig og korrekt informasjon
  - Til offentlige myndigheter
  - Til gravferdsbransjen
  - Til pårørende/etterlatte
  - Til samarbeidspartnere/oppdragsgivere

Virke Beredskap – ressurs og beredskapsplan

Samordning. Evaluering og debriefing

- Viktig å evaluere underveis og i etterkant
- Gjelder både det praktiske arbeidet og personellet som er involvert

- Skriftlig rapport
  - En skriftlig rapport/evaluering bør utarbeides og distribueres til samarbeidspartnere/oppdragsgivere
  - Eventuelle behov for oppfølgingsmøter med oppdragsgivere på forbedringspotensiale

Virke Beredskap – ressurs og beredskapsplan

Den nordiske gravferdsbransjen som samfunnsressurs

- Etter tsunamien i 2004 ble det utarbeidet en felles nordisk ressursplan
- Vedtatt i Nordisk Forum i 2008
- Vedlegg til alle nasjonale beredskapsplaner for gravferdsbransjen
- Også sendt til offentlige myndigheter i de nordiske land.

Den nordiske gravferdsbransjen som samfunnsressurs ved katastrofer m.m.

August 2008

Et tilbud til de nasjonale beredskapsplaner

Arbeidsutvalg for gravferdsbransjen i Norden 2008
Sverige: Anette Petterson, Ulf Lernéus Norge: Berit Stangeland Hanssen, Harald Schee, Finland: Pinja Hellman Danmark: Lars Askholm Island: Arnor Pálsson

Virke Beredskap – ressurs og beredskapsplan

Bransjens rolle

- Når kommer vi inn på banen?
  - Hva er vår rolle?
  - Hva forventes av oss?
-
- Det er det lokale byrå som normalt blir kontaktet i henhold til rammeavtale med lokal politidistrikt.
  - Kommer ofte sent på banen – transport av omkomne er ikke første prioritet ved en katastrofe/stor ulykke
  - Transport fra åsted til mottakssenter/Sykehus/RMI
  - Lokalt politidistrikt er ansvarlig på åsted
    - Bistand fra Kripos

Virke Beredskap – ressurs og beredskapsplan

Erfaringer etter 22.7.2011

- Lokale byråer ble kontaktet, både på Utøya og i Oslo
  - Kolleger/konkurrenter jobbet sammen med transport
- Spesielle utfordringer på RMI med plass og logistikk
  - Eget beredskapskontor ble etablert av Virke Beredskap
- Informasjonbehovet
  - Til byråene, pårørende og myndighetene
- Kostnader
  - 100.000 til alle etterlatte – forskudd på voldsoffererstatning
- Evaluering/Debrief
  - Finnes slike tilbud i alle byråer?
- Ressurser og utstyr
  - Morsposer og bærer
- Kvalitet på stell og nedlegg
  - Gjorde maksimalt under de rådende forhold

Virke Beredskap – ressurs og beredskapsplan

- Spørsmål?

Takk for oppmerksomheten 😊